

**North University Centre of Baia Mare
Faculty of Letters**

**UNIVERSITATEA
TEHNICĂ
DIN CLUJ-NAPOCA**

International scientific and practical conference

**PHILOLOGY
IN EU COUNTRIES
AND UKRAINE
AT THE MODERN
STAGE**

**Romania, Baia Mare
December 21–22, 2018**

**North University Centre of Baia Mare
Faculty of Letters**

International scientific and practical conference

**PHILOLOGY IN EU COUNTRIES
AND UKRAINE AT THE MODERN STAGE**

December 21–22, 2018

ROMANCE, GERMANIC AND OTHER LANGUAGES
THEORY OF LITERATURE
COMPARATIVE LITERARY STUDIES
GENERAL LINGUISTICS
COMPARATIVE-HISTORICAL, TYPOLOGICAL LINGUISTICS
TRANSLATION STUDIES
LANGUAGE AND MEANS OF MASS COMMUNICATION

**Baia Mare,
Romania
2018**

International scientific and practical conference «Philology in EU countries and Ukraine at the modern stage» : Conference proceedings, December 21–22, 2018. Baia Mare : Izdevniecība «Baltija Publishing», 232 pages.

HEAD OF ORGANISING COMMITTEE

Ioan-Mircea FĂRCAȘ – Dean of the Faculty of Letters,
North University Centre of Baia Mare

Each author is responsible for content and formation of his/her materials.

The reference is mandatory in case of republishing or citation.

CONTENTS

ROMANCE, GERMANIC AND OTHER LANGUAGES

Рекламний текст у сучасній іспанській мові: лінгвопрагматичний аспект Михайленко В. С.....	9
Моделювання фрактальної поетичної моделі світу у лінгвокогнітивному ракурсі Москвичова О. А.	11
Мовностилістичні аспекти англійської анімалістичної поезії («Котознавство від Старого Опосума» Т. С. Еліота) Науменко Н. В.....	15
Вербалізація концепту « <i>дiм</i> » в латинській мовній картині світу Новікова Т. А.	18
Вокатив як маркер англомовного дитячого авторитарного дискурсу Пахаренко А. В.....	21
Das Studium und die weitgestreute Verbreitung einer Fremdsprache als einer der wichtigsten Voraussetzungen für den menschlichen Fortschritt Peters K. M., Afanasjewa L. W., Smirnowa M. L.....	24
Запозичення як засіб термінологічної номінації (на матеріалі німецької термінології робототехніки) Петренко О. В.....	27
Роль фразеологічних одиниць із компонентом «жолоронім» в англомовних ЗМІ Пилипенко І. О.....	31
Representation of humor in children's poetic discourse (on the material of the poetry of the English-language children's poet Kenn Nesbitt) Pikalova A. O.....	34
Лінгвостилістичні засоби вербалізації контексту художнього твору з когнітивно-дискурсивних позицій: методика і методологія дослідження (на матеріалі роману А. Хейлі 'Airport') Посохова А. В.....	37
Інтонаційні особливості у багатокомпонентних складних реченнях сучасної китайської мови Руда Н. В.....	40
Відомі фразеологічні інновації в англійській мові сфери економіки Сандій Л. В.....	43
Сценарій домінантної соціальної ролі дискурсивної особистості Скринник Ю. С.....	46

Концепт <i>СКРОМНІСТЬ</i> , актуалізований німецькомовною максимією Смоляна Т. А.....	50
Гендерна обумовленість невербальної складової в англомовному матримоніальному дискурсі Солощук Л. В.....	53
Образно-символічний рівень композиції англомовної новели Сухова А. В.....	56
Специфіка дискурсивного втілення художнього концепту « <i>méditation</i> » у поезії Ж. Лафорга « <i>La cigarette</i> » Тарасова О. А.....	59
Expressive means of expressing suggestion in relation to the concept « <i>wisdom</i> » in middle English Biblical texts Tarasiuk A. M.....	61
Концепт « <i>dépression</i> » у романі Suzanne Prou « <i>Méchantment les oiseaux</i> » Тарасюк І. В.....	63
Архітектура як джерело метафоричної номінації в анатомічній термінології Телеки М. М.....	66
Образність природних стихій у світлі екопоетики Фінік Є. О.....	68
Особливості формування лінгводидактичної термінології Цимбал Ю. О.....	71
Language and emotional cognition Tsyntar N. V.....	74
Value-laden language as linguistic indicator of perspective in drama Tsys J. O.....	76

THEORY OF LITERATURE

Культурні коди українців та їх функції у творах художньої літератури Ковпик С. І.....	79
Проблема класифікації форм вираження авторської свідомості у поетичному творі Мороз Л. В.....	82
Постмодернізм як еротико-осмотичний феномен Опришко Н. О.....	85
Типи жанрової рефлексії автора в українській адресованій ліриці Фінчук-Назарець Г. В., Скребкова М. А., Зубілевич М. І.....	89

COMPARATIVE LITERARY STUDIES

Словацька художня україністика

Кобець Н. О...... 93**GENERAL LINGUISTICS**

Питання суперечливого статусу вокативних речень у лінгвістиці

Бурковська О. Й...... 96

Статус категорії ствердження в українській літературній мові

Гурко О. В...... 98Генеza фонетики як галузі знань про звукову будову мови:
лінгвофілософський історичний аспект**Кузнецова Г. П.**..... 101

Роль інтуїції та інтроспекції адресата

у процесі інтерпретації синонімічних мовленнєвих інновацій

Лепетюха А. В...... 104Лексико-семантична організація та стилістичні особливості
жіночих номінацій**Максимець О. М., Вакасова К. А.**..... 108Роль рецензій у вдосконаленні методології укладання
термінологічних словників**Петрова Т. О.**..... 111

Специфіка іменувань готелів у місті Київ

Сидоренко О. М...... 115Перспективи дослідження політичного
телевізійного інтерв'ю в україністиці**Стрюк Т. В.**..... 117Специфіка ономастичного дослідження літературного твору:
мета, методи, структура та етапи вивчення**Шотова-Ніколенко Г. В.**..... 121**COMPARATIVE-HISTORICAL, TYPOLOGICAL LINGUISTICS**Фрейм як когнітивно-семантична універсалія в споріднених мовах
(на матеріалі фрейму «сучасна жінка»)**Балабан О. О.**..... 125Силогізм *barocco* в літературі іспанського феномену
perola barroca: логіко-семантичний аспект**Бахтіна А. О.**..... 128

Когнати і міжмовні відповідники: термінологічне співвідношення

Капранов Я. В...... 131

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНА ОРГАНІЗАЦІЯ ТА СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЖІНОЧИХ НОМІНАЦІЙ

Максимець О. М.

*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри суспільно-гуманітарних наук
Таврійський державний агротехнологічний університет*

Вакасова К. А.

*студентка
Таврійський державний агротехнологічний університет
м. Мелітополь, Запорізька область, Україна*

Лексика сучасної української мови в процесі формування набуває зумовлені загальними тенденціями демократизації та лібералізації суспільства мовних норм та покликана забезпечити розвиток мови відповідно до її соціально-політичного статусу. Сьогодні можна стверджувати, що аналіз українській мові новітньої доби охоплює весь комплекс проблем суспільно-мовознавчої науки. У центрі таких досліджень – проблеми національного формування української мови, мовного нормування, планування, засади й форми формування нового літературного взірця української мови на тлі розробки сучасних функціональних стилів, вироблення нових методологічних підходів до способів дослідження, пояснення та оцінки мовних явищ.

У сучасній українській мові сьогодні простежується процес актуалізації фемінінного словотворення, який сприяв появі чималої кількості найменувань жінок. Проте, в час, коли ліберальне суспільство надало носієві «максимальну кількість» свободи у виборі слів і висловів, які йому близькі душою, мовознавці не повинні стояти осторонь і мовчки споглядати демократичного загальнонародного вибору між «-тточками», «-ложками», «-телищами» (нехай, мовляв, народ самостверджується!), але й оцінювати зможуть впливати на результати такого вибору [1, с.67]. Еволюція ім'я жінок назв висвітлена частково в різних лінгвістичних дослідженнях [2, 3].

Метою нашої розвідки є окреслення системи лексико-словотвірних засад фемінітивів та визначення стилістичних особливостей жіночих номінацій.

Жіночі назви становлять значну *лексико-семантичну групу деривативів*, які іменують жінок та меншу за обсягом групу назв, що позначають тварин за різними ознаками. У межах першої групи встановлюються підгрупи фемінітивів за семантикою. Майже кожна із підгруп членує свою чергу на окремі мікрогрупи слів.

І. Назви жінок за певною діяльністю:

- за родом діяльності: *радниця, співачка, туристка, фізкультурниця*
- за професією: *аптекарька, журналістка, консулка, лікарка, провідниця*
- за посадою: *директорка, завідувачка, керівничка, міністерка;*
- за нахилами, інтересами: *вегетаріанка, меценатка, феміністка,*

членкиня;

- за поглядами: *антибільшовичка, дисидентка;*

- за певною подією в житті: *ювілярка*.
- 2. Назви жінок за характерними ознаками:
  - за внутрішніми якостями: *дочка-ангел, трудівниця*;
  - за фізичними якостями: *сильнячка, дохлячка*;
  - за вадами: *глушманка, губачка, гаркава, кривоніжка, сліпачка*;
  - за розумовими та ін. здібностями: *відмінниця, нетямуща, пророчиця*;
  - за особливостями поведінки: *білоручка, одержимуща, ревнивиця*;
  - за способом життя: *прогульниця, прошмандовка*;
  - за стосунками з іншими людьми: *поплічниця, супутниця, товаришка*.
- 3. Назви жінок за родовими та сімейними стосунками:
  - за спорідненістю і свояцтвом: *братова, діверка, мамка, родачка*;
  - за сімейним станом: *єдиначка, розвідниця* (та, що розлучилася);
  - за порядком народження: *первачка*.
- 4. Назви жінок за відношенням до чоловіків:
  - за діяльністю чоловіка: *генеральша, губернаторша, диякониха*.
  - за станом, діяльністю, статусом батьків: *бондарівна, лимарівна*.
- 5. Назви жінок за соціальним станом:
  - за походженням: *байстрючка, шляхтянка*;
  - за титулом: *баронесса, віконтеса, дворянка, княгиня, монархия, принцеса*;
  - за соціальним положенням: *дівчина-кріпачка, рабня*;
  - за способом життя спричиненим соціальним положенням: *бомжиха, баба-жесбрачка, старцівна*.
- 6. Назви жінок за біологічними ознаками:
  - за віковими ознаками: *довгожетьелька, дошкільниця, молодиця*;
  - за зовнішнім виглядом: *довговолоса, красуня, чорноброва, чорнява*;
  - назви жінок за душевним станом: *тужниця*;
  - назви жінок за передродовим, родовим станом: *вагітна, породільниця*;
  - назви жінок за патологічним станом: *бездітниця, психопатка*.
- 7. Назви жінок за церковно-релігійними ознаками:
  - за віросповіданням: *іновірка, католичка, християнка, язичниця*;
  - ставленням до Бога: *боголюбця, богоненависниця*;
  - за церковно-релігійними особливостями, посадою: *великомучениця, грішниця, проскурниця*;
- 8. Назви жінок за ситуативним станом: *політрянкa, утікачка*.
- 9. Назви жінок за місцем проживання і перебування: *галичанка, кропивничанка, сусідка, туземка*.
- 10. Назви жінок за національністю, расою: *болгариня, туркиня, китасчка*.

До другої лексико-семантичної групи входять назви тварин та птахів:

- назви самок тварин та птахів: *вовчиця, голубка, перепілка, тетерка*;
- назви тварин за призначенням: *свиноматка*;
- назви тварин за певними зовнішніми ознаками: *орябка, беззубка, підляцівка, полурибиця, полукровка*;
- назви тварин за особливостями поведінки: *полетуша, погремуха*;
- назви тварин за місцем перебування: *підколосниця*.

Фемінітиви побутують в усіх функціональних стилях української мови. Однак такі утворення більш природні в творах публіцистичного стилю, наприклад: *...віддаючи належну шану, написала на першій сторінці своєї докторської дисертації вдячна учениця, соратниця і послідовниця, вчена алетопат Лариса Дем'янівна Юркач* (Світгляд, № 2, 2018, с. 16); *Дружини матері, доньки, сестри стають письменницями, художницями, активістками громадської діяльності* («Світгляд», № 2, 2017, с. 62); *І це одна особливість згаданого кінематографічного господарства дослідниці, а саме: всупереч усій сумі і нині такого нещадного відторгнення людини, а саме: загубленої у вже неозорих пасмах* (Укркульт», № 2, 2018, с. 22).

Активно вживаються зазначені деривати і в мові художніх творів, наприклад: *Буфетниця вже зайшла до середини ятки і причаїлася, мов павучиха* (І.Роздобудько, с. 26); *Жінці, яка (я поглянула на цінник сумочки) яка купує от такий клаптик атласу, вартістю в три зарплати якої офіціантки, вчительки чи перукарки* (там саме, с. 128); *Пані і панянки, сьогодні запитання* (там саме, с. 206); *Як там у тієї поетеси: «Ти ж сказав минулого року»* (Ліна Костенко, с.100); *Одна депутатка покропила себе з пляшечки, хотіла самоспалитись* (там саме, с.123) та ін.

Гендерно-чутливу мову можна почути і в засобах масової інформації, наприклад: *Мерка промовила собі під ніс слово з чотирьох букв* (СТБ: Вісник, 08.11.12); *Юлю, як називають дівчину, яка займається паркуром? Паркурши* (Ні, вона *трейсерша*, друзі (ТРК Україна: Ранок з Україною, 26.02.13).

Оскільки сьогодні утворення від іменників чоловічого роду жіночого є досить продуктивним, то в останні роки лексичний фонд української мови поповнюється багатьма новотворами зазначеного типу, наприклад: *Я двічі був на зустрічах нобеліантки з читачами, і кожного разу на цих зустрічах виникало до неї запитання: Хто ж вона?* (ЛУ, 26/16, с. 10); *Коли наші малюють під Бекона, думаючи, що вони такі мені і менки, велика біда* (УМ-і, 18/15); *У Дагестані з'явився свій, а точніше є Котигорошка* (Канал 24: Весті Кремля, 06.04.16); *... у New York Times з'явилася стаття, яка, в комплекті з усім, що встигла безтурботно виляпати в Одесі Гайдариівна (а виляпала вона чимало цікавого!), дає змогу трохи розгледіти її «бізнес-план» цілого проекту* (О. Забужко) та ін.

Отже, активізація процесів фемінінного словотворення викликає до життя широкую й барвисту палітру нових найменувань жіночих імен. Фемінітиви сьогодні розвиваються в руслі давніх та сучасних традицій і становлять дві лексико-семантичні групи дериватів, які іменують жінок самок тварин за різними ознаками. Фемінітиви розвивають сучасну мову. Статично високою є регулярність динаміки для назв жінок за діяльністю, професією, різними функціями, вчинками, стосунками. Під впливом спостереженнями мовознавців, фемінітиви функціонують переважно в розмовному, художньому та публіцистичному стилях як стилістичні маркованих, з розмовним відтінком у значенні.

Література:

1. Архангельська А. Новотвори-фемінітиви в українській мові нової доби: неологізми, okazіоналізми чи ефемеризми // Неологічні назви осіб у сучасних слов'янських мовах. Рівне; Оломоуць, 2011. С. 67-122.
2. Брус М. П. Становлення лінгвальної категорії жіночості. *Вісник Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Філологія*. Івано-Франківськ, 2006. Вип. XI-XII.
3. Фекета І. І. Жіночі особові назви в українській мові. (Творення і вживання): Дис...канд. філол. наук: 10. 02. 02. Ужгород, 1968.

Список скорочень джерел

- І. Роздобудько Все, що я хотіла сьогодні. Лікарняна повість /Рен Роздобудько. Харків: Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля». 2013. 240 с.
- Ліна Костенко Записки українського самашедшого/ Ліна Костенко. К.: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА. 2-14.416с.
- Світгляд Науково-популярний журнал
Укр культ Культурологічний журнал
СТБ Український загальнонаціональний телеканал
ТРК Телерадіокомпанія
О. Забужко. Росія 2. 1: Перезавантаження, або Пастка для еліт. Радіо Свобода. 10.08.2015
- ЛУ Літературна Україна
УМ-і Україна Молода (інтернетверсія)

**РОЛЬ РЕЦЕНЗІЙ У ВДОСКОНАЛЕННІ МЕТОДОЛОГІЇ
УКЛАДАННЯ ТЕРМІНОЛОГІЧНИХ СЛОВНИКІВ****Петрова Т. О.***кандидат філологічних наук,**доцент кафедри мовних дисциплін**Харківський національний аграрний університет імені В. В. Докучаєва
м. Харків, Україна*

Словники – це не лише суто мовознавче явище, але й потужний культурологічний чинник, джерело духовності й матеріальної історії, вияв національної чесноти, гідності й самопошани, а також утвердження самобутності народу й національного самозбереження. На переконання Л. Полюги, «у процесі національного самозбереження та самозахисту важливу функцію в українській культурі, можливо, більше, ніж в історії інших пригноблених народів, відіграло українське словникарство» [3, с. 144].

Термінологічні словники особливо важливі для ствердження національної літературної мови, розвитку національної науки й техніки: саме їх розглядають як запоруку розбудови культури наукової й літературної мови. «Ні один словник, який би повний не був він, не може заступити собою